

# 1 Angeline

Emile Zola

Een jaar of twee geleden fietste ik over een eenzame weg in de richting van Orgeval. Ik was al een eind voorbij Poissy, toen plotseling, op enige afstand van de weg, een groot oud huis voor mijn ogen verscheen, dat mij terstond zo intrigeerde, dat ik afstapte om even rond te kijken.

Onder de grijze novemberhemel, in de koude wind die de dode bladeren voortzwoepte, aanschouwde ik een bakstenen huis zonder veel persoonlijkheid, dat midden in een uitgestrekte tuin met oude bomen stond. Het buitengewone aan dat huis, het woeste en vreemde aanzien dat mijn hart bekleemde, was de afschuwelijke staat van verlatenheid waarin het zich bevond. De ene helft van het zware ijzeren hek scheen met geweld te zijn weggerukt. Daarachter stond een groot bord, waarop in door de regen bijna weggewiste letters stond te lezen, dat het huis met bijbehorende gronden te koop was. Ik gaf toe aan een gevoel van nieuwsgierigheid gemengd met iets van angst en onbehaaglijkheid, en ging de tuin in.

Dit huis moest al wel dertig of veertig jaar onbewoond zijn. De stenen lijsten van ramen en deuren waren in de loop van de barre winters gaan wijken en zaten vol mos en schimmel. Er liepen scheuren door de muren van de voorgevel die me deden denken aan de rimpels in een vroeg-oud gezicht; diepe voren liepen door het nog

hechte metselwerk, dat echter op geen enkele wijze was onderhouden. De treden van het bordes waren gespleten door de vorst en versperd door woekerende brandnetels en braamstruiken - zij lagen daar als een drempel die het leven van de verlatenheid en de dood scheidde. De indruk van huiveringwekkende triestheid kwam vooral van de naakte, schimmelige ramen zonder gordijnen. Kwajongens hadden de ruiten ingegooid, zodat het mogelijk was de sombere vertrekken in al hun leegheid te zien - een leegheid die herinnerde aan die van uitgedoofde ogen die nog geopend staren uit een lichaam waaruit de ziel is heengegaan. Ik liep om het huis heen. De uitgestrekte tuinen waren in een woestenij veranderd; de oude bloemperken waren onder het dichte onkruid nauwelijks nog als zodanig te herkennen; de paden waren verdwenen, opgeslokt door een woeste plantengroei: de bekoorlijke bosjes van weleer waren in maagdelijk oerwoud veranderd - onder de vochtige schemering van het eeuwenoude geboomte lag daar nog slechts de wilde vegetatie van een verlaten kerkhof, en de kille najaarswind stuwde er klaaglijk huilend de laatste bladeren overheen.

Lange tijd luisterde ik in stilte naar de wanhopige klaagzang die van de omgeving uitging. Mijn hart was van een doffe angst vervuld, een groeiend onbehagen maakte zich van mij mee maar ook ontstond er een brandend medelijden in mij, dat mij belette weg te gaan; ik wilde weten wat hier was gebeurd, en mijn gevoel ging

in warmte uit naar alles wat ik rondom mij aan verdriet en wanhoop vagelijk gewaar werd.

Ten slotte moest ik toch verdergaan, maar aan de overkant van de straatweg, waar deze met een andere weg samenkwam, had ik een soort herberg gezien, een vervallen huisje waar men wat te drinken kon krijgen, en ik ging daar binnen met het vaste voornemen de plaatselijke mensen aan de praat te krijgen.

Er was alleen maar een wat huilerig oud vrouwtje, dat me met slepende tred een glas bier kwam brengen. Zij klaagde over de afgelegen weg, waar dagelijks nog geen twee fietsers langs kwamen. Zij sprak wat in het vage en vertelde mij haar levensgeschiedenis, in de loop waarvan ik vernam dat de mensen haar moeder Toussaint noemden, dat zij uit Vernon met haar man hierheen was gekomen om deze herberg te kopen, dat het in het begin niet al te slecht was gegaan, maar dat zij, sedert haar man was gestorven, het steeds moeilijker had gekregen. Toen haar woordenvloed wat afgenomen was, vroeg ik haar iets over het nabije landgoed, maar het was of zij zich plotseling in een waas van achterdocht hulde - zij keek mij wantrouwig aan, alsof ik haar haar diepste geheimen wilde ontrukken.

‘O! u bedoelt het Woeste Huis-het spookhuis, zoals wij hier zeggen . . . Nee, daar weet ik niets van af, mijnheer. Dat is nog van vóór mijn tijd ... met Pasen ben ik nog maar dertig jaar hier, en dat met het huis is al bijna veertig jaar geleden. Toen wij hier kwamen, was het huis

al in de toestand zoals u het hebt gezien ... De zomers gaan voorbij, de winters gaan voorbij, maar er gebeurt niets - er verandert niets, behalve dan de oude stenen die losraken en vallen.'

'Maar waarom,' vroeg ik, 'wordt het dan niet verkocht? Het is toch te koop?'

'Ach! waarom? waarom? Hoe zou ik dat weten . . .? Er wordt zoveel gezegd...'

Blijkbaar boezemde ik haar ten slotte toch vertrouwen in. Toen we dat stadium eenmaal hadden bereikt, zat zij op hete kolen om mij alles te vertellen wat er werd gezegd. Zij begon ermee te verklaren dat geen enkel meisje uit het naburige dorp het Woeste Huis na het vallen van de avond dorst binnengaan, want het gerucht ging dat er 's nachts een arme ziel rondging. Toen ik mij erover verbaasde dat een dergelijk verhaal zó dicht bij Parijs nog geloof kon vinden, haalde zij de schouders op. Eerst wilde zij zich groot houden, maar zij gaf al spoedig blijk van haar eigen dodelijke angst.

'Toch zijn er feiten, mijnheer. Waarom het huis niet verkocht wordt? Ik heb hier heel wat kopers gezien, maar ze zijn allemaal sneller weggegaan dan ze waren gekomen, en geen van hen heeft zich hier ooit weer vertoond. Luister! Het staat vast dat er vreemde dingen gebeuren, zodra een bezoeker zich in het huis waagt: de deuren vliegen open en klappen uit zichzelf met vreselijk lawaai weer dicht alsof er een grote storm stond; uit de kelders rijzen kreten, gekerm en snikken op; en wie

desondanks toch nog blijft, hoort een hartverscheurende stem die onophoudelijk schreeuwt: ‘Angeline! Angeline! An-geli- ne!’ - het is een smeekbede zó smartelijk, dat de luisteraar zijn vlees en beenderen voelt bevriezen ... Ik zeg u opnieuw dat die dingen bewezen zijn - niemand zal mij tegenspreken.’

Ik moet bekennen dat haar ernst op mij oversloeg en dat ik een lichte rilling over mijn rug voelde gaan.

‘En wie is die Angeline?’

‘Och, mijnheer, u wilt alles weten - maar heus, ik weet het niet.’ Maar ten slotte vertelde zij me toch het hele verhaal.